

GEGANTISME DEL PASSAT

● La reforma de RTVE ha de superar l'aspecte estructural i econòmic per assegurar qualitat i independència

JOSÉ MANUEL SÁNCHEZ RON

MEMBRE DE LA REAL ACADEMIA ESPAÑOLA I CATEDRÀTIC D'HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE MADRID

Finalment, el Govern s'ha decidit a afrontar la necessària i complexa reforma de l'ens Ràdio Televisió Espanyola (RTVE). En realitat, la decisió arriba amb retard: ja fa molt temps que s'havien d'haver implementat mecanismes per evitar que el seu deute creixés sense límit aparent. En el cas del Govern del PSOE encapçalat pel senyor **Rodríguez Zapatero**, la legislatura va començar amb notícies esperançadores en aquest apartat, al constituir-se un "comitè de savis", que finalment va produir un informe, del qual, no obstant, no es va tornar a saber res, excepte en allò relatiu al fet que s'acceptés una de les seves recomanacions: assumir el deute acumulat, que supera els 7.500 milions d'euros. És clar que per això no calia tant muntatge.

El pla presentat ara per la Societat Estatal de Participacions Industrials, a la qual està adscrita RTVE, implica la reducció en un 40%, aproximadament, de la seva plantilla, que ronda, entre personal fix i contractat, els 9.000 treballadors. En un món on gràcies al desenvolupament tecnològic cada vegada menys persones poden fer més, és difícil defensar el gegantisme de l'ens, herència d'un passat periclitat. I és que quan aquest organisme va néixer (no amb el seu nom actual), Espanya era un país molt diferent, on, pel que fa a televisió, no hi havia altres empreses, privades, a les quals el públic pogués recórrer. Avui la competència és gran, i s'ha de justificar amb la màxima cura qualsevol privilegi, i encara més quan es tracta d'organismes públics. L'argument que són aquests organismes els

que realment proporcionen a la societat una sèrie de serveis que les empreses privades no estan disposades a oferir podria ser veritat --més encara, hauria de ser veritat--, però, almenys pel que fa als mitjans de comunicació, s'ha vist rebutat tantes vegades que no és fàcil utilitzar-lo de moment.

De fet, les reformes que el Govern pretén introduir no s'han de limitar a les purament estructurals i econòmiques, sinó que han d'anar dirigides també a assegurar una cosa que és especialment necessària en una societat moderna per a un mitjà públic de difusió d'informació: la qualitat i la independència.

En un univers mediàtic on la recerca de més beneficis econòmics no s'atura per consideracions ètiques o culturals, on proliferen els denominats --amb justícia-- "programes escombraries", la societat necessita algun tipus de protecció: la protecció de poder accedir lliurement a programes d'alta qualitat educativa, informativa i cultural; programes que ens ajudin a ser millors, i que ens evitin la vergonya d'aquests espectacles que cap mitjà finançat amb fons públics hauria de permetre. Aquesta era, per cert, una de les recomanacions del ja citat comitè de savis, i no sabem si aquest apartat del seu informe --per al qual els seus membres estaven especialment capacitats-- exercirà algun paper en les reformes que es pretén introduir ara.

Assegurar la independència és una altra de les tasques imperatives. Al marge de si actualment aquesta independència (dels poders públics) és més gran o més petita, el fet és que aquesta s'ha violentat tantes vegades en el passat que és absolutament necessari establir amb claredat i rigor les condicions que l'assegurin (encara, com a paradigma del que no es pot permetre, hi ha el record de cert presentador --el nom del qual no vull recordar-- d'informatius de TVE,

que, en un exercici vergonyós, i inadmissible, de prepotència, "va complir" un mandat judicial de rectificació referint-se al demandant per les seves sigles, CCOO).

L'exemple de la BBC britànica s'hauria de constituir en un model a imitar. Fa poc temps, sense anar més lluny, es va establir una comissió independent per tal de revisar la seva carta de drets i obligacions, i una de les recomanacions que es va fer va ser que s'establís una comissió que assegurés que els diners que la BBC rep mitjançant llicències individuals s'utilitzin en l'interès públic.

Encara que a Espanya no hi ha aquest mecanisme de llicències (podria, per cert, haver-se discutit almenys), l'equivalent és el finançament que rep de l'Estat. El que per descomptat no és equivalent, com a comissió independent, són els consells que avui dia existeixen, absolutament dependents de partits polítics, per al control o direcció de l'ens RTVE.

A l'Espanya de les autonomies, TVE no és l'única televisió finançada en bona mesura amb fons públics: també hi ha les denominades televisions autonòmiques. Molt del que ara estic dient, especialment pel que fa a independència política, se'ls podria aplicar. Fa poc, en un espectacle que jo considero vergonyós, aquesta dependència política es va manifestar a Telemadrid quan aquesta va retransmetre en directe una manifestació en contra de polítiques del govern central, que no és el mateix, per descomptat, que el que regeix l'autonomia madrilenya.

Un últim comentari, aquest referent als treballadors de l'ens RTVE, que davant les reformes anunciades estan recorrent a una tàctica tan vella com, si no s'utilitza amb cura, qüestionable: el boicot a programes, especialment als més populars. És lògic que es tingui en

compte la seva opinió, però no haurien de rebutjar, per motius personals o gremials, una reforma absolutament necessària, i que ells mateixos haurien d'haver sol·licitat, amb la mateixa vehemència que ara utilitzen, ja fa molt temps.

Article publicat a El Periódico de Catalunya el 25 de març de 2006